

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Антон ЦАНТЕЛЕЙМОНОВ

30” серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи наукових досліджень

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

спеціальність 242 «Туризм»

освітня програма «Туризм», «Міжнародний туристичний бізнес»

вид дисципліни обов’язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

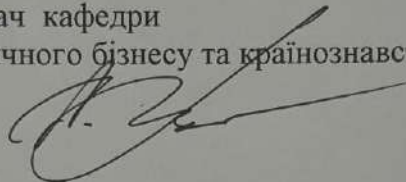
27 серпня 2020 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.г.н., доцент каф. туристичного бізнесу та країнознавства С. О. Юрченко

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від 26 серпня 2021 року №1

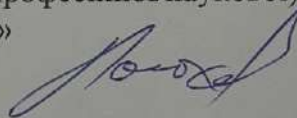
Завідувач кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом (керівником проектної групи) освітньої (професійної/наукової) програми «Туризм»

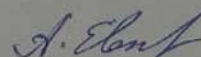
Гарант освітньої (професійної/наукової)
програми «Туризм»

Іван ПОСОХОВ

Програму погоджено з гарантом (керівником проектної групи) освітньої (професійної/наукової) програми «Міжнародний туристичний бізнес»

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
«Міжнародний туристичний бізнес»

Олена ЄВТУШЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від 26 серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» складена відповідно до освітньо-професійних програм «Туризм», «Міжнародний туристичний бізнес» підготовки бакалавра за спеціальністю 242 «Туризм».

1. Опис навчальної дисципліни

1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомити студентів з методологічними і методичними основами наукових досліджень.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- розкрити поняття, значення і функції науки;
- охарактеризувати наукову картину світу;
- розглянути сутність науково-технічного прогресу і науково-технічної революції;
- визначити основні класифікації наук;
- проаналізувати інформаційне забезпечення науки;
- виявити рівні методології і основні елементи знань;
- охарактеризувати методи наукових досліджень;
- розкрити особливості написання рефератів, курсових, дипломних, магістерських робіт і дисертацій;
- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій ЗК;

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії;

ЗК 13. Здатність планувати та управляти часом;

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
32 год.	12 год. (2 ауд., 10 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Самостійна робота	
42 год.	78 год.
В т.ч. індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1.Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПРН9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Наука, наукове дослідження та інформаційне забезпечення наукових досліджень

Тема 1. Загальні відомості про науку та наукова картина світу

Категорія «наука». Етапи розвитку науки. Визначення науки в сучасному її вигляді. Мета, об'єкт, предмет науки. Функції науки. Наука як пізнання дійсності. «Витік мізків». Наукова школа і її ознаки.

Тема 2. Наукова картина світу

Категорія «світогляд». Типи світогляду: життєвий, міфологічний, релігійний, філософський (науковий), художній. Складові наукової картини світу: загальнонаукова, природничо-наукова, суспільно-наукова картини світу. Наука як пізнання дійсності. Наукове пізнання та побутове пізнання.

Організація наукової діяльності в Україні.

Тема 3. Наука і технічний прогрес

Поняття «науково-технічний прогрес» (НТП) і «науково-технічна революція» (НТР). Співвідношення понять НТП і НТР. Критерії проведення

грані між НТП і НТР. Періодизація НТП. Хвилі НТР. Етапи розвитку НТР, їх сутність.

Склад і призначення науково-виробничого об'єднання. Склад і призначення міжгалузевого науково-технічного комплексу. Склад і призначення міжгалузевого державного об'єднання та інженерного центру. Зміни у взаємостосунках науки і виробництва.

Науково-технічний потенціал і його значення для розвитку економіки країни.

Тема 4. Класифікація наук

Історія класифікації наук. Принципи класифікації наук. Фундаментальні і прикладні науки. Організація сучасної системи наук. Загальна класифікація сучасних наук. Предмет дослідження природних наук. Предмет дослідження суспільних наук. Предмет дослідження технічних наук. Групи наук згідно з класифікацією ВАК України.

Тема 5. Інформація та її оцінка

Поняття «інформація» і засоби її передачі. Інформатика і напрями її розвитку. Інформаційна потреба. Кількісна оцінка інформації. Критерій цінності інформації.

Тема 6. Типологія інформації і основні види видань. Пошук інформації.

Інформаційні джерела. Первинна інформація. Вторинна інформація. Види інформації. Схема збору і аналізу наукової інформації.

Пошук інформації. Прямі і непрямі методи вивчення інформаційних потреб. Старіння інформації. Бібліотеки світу. Загальнодержавна служба науково-технічної інформації в Україні. Носії інформації. Види пошуку інформації. Довідково-інформаційний фонд. Основний і довідковий фонди. Алфавітний, систематичний і наочний каталоги. Види видань: бібліографічний, реферативний, оглядовий. Використовування Інтернету. Буквена і цифрова ідентифікація країн. Інформаційно-пошукова мова. Універсальна десяткова класифікація. Бібліотечно-бібліографічна класифікація.

Розділ 2. Методологічні основи наукових досліджень та оформлення результатів досліджень

Тема 7. Наукове дослідження – основна форма наукової роботи

Наукове дослідження – один з видів пізнавальної діяльності. Правила наукового вивчення. Мета наукового дослідження. Об'єкт наукового дослідження. Предмет наукового дослідження. Принципи наукового пізнання. Методи доведення достовірності наукового дослідження. Схема виконання науково-дослідної роботи. Ознаки класифікації наукових досліджень. Науково-технічні розробки. Науково-технічні послуги.

Тема 8. Елементи системи знань і наукової діяльності

Навчання, теорія, концепція, ідея, принцип, аспект, методологія, методика, метод дослідження, науковий закон, гіпотеза, мислення, поняття, думка, висновок, категорія, термін, визначення, науковий факт, проблема, ключове слово.

Тема 9. Рівні методології наукового пізнання

Категорія «методологія». Три рівні в методології наукового пізнання. Складові частини наукового дослідження. Стадії наукового дослідження. Розвиток наукового пізнання. Парадигма – парадокс – нова парадигма.

Тема 10. Методи наукового пізнання. Методи емпіричного рівня дослідження

Методи наукового пізнання: спеціальні і загальні.

Методи емпіричного дослідження: спостереження, порівняння та аспекти порівняння, історичний метод, вимірювання, експеримент. Види експериментів.

Тема 11. Методи емпіричного і теоретичного рівнів дослідження

Методи емпіричного і теоретичного рівнів дослідження: абстрагування, ідеалізація, аналіз і синтез (прямий, елементарно-теоретичний, структурно-генетичний), індукція і дедукція, аналогія, формалізація. Моделювання. Види моделей: макетні (натуральні), фізичні, математичні, функціональні. Системний підхід.

Тема 12. Методи теоретичного дослідження

Рівні теоретичного пізнання. Результати теоретичного рівня пізнання. Аксиоматичний метод теоретичного дослідження. Значення терміну «гіпотеза». Види гіпотез. Гіпотетичний метод. Метод сходження від абстрактного до конкретного. Етапи процесу пізнання сходження від абстрактного до конкретного. та ін.

Тема 13. Оформлення наукових робіт

Загальні положення. Реферування тексту. Курсова робота. Бакалаврська робота. Магістерська робота. Дисертаційна робота.

Загальні вимоги. Ілюстрації. Таблиці. Формули. Список літератури. Посилання до джерел. Додатки.

Апробація наукових результатів.

Академічна недоброчесність – виклик інтелектуальної спроможності нації. Унікальність і плагіат в наукових роботах. Перевірка унікальності. Типи плагіату. Основні положення роботи сучасних серверів перевірки унікальності тексту. Робота із структурою тексту. Перетворення тексту. Збільшення об'єму тексту. Санкції за плагіат.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Наука, наукове дослідження та інформаційне забезпечення наукових досліджень												
Тема 1. Загальні відомості про науку	10	2	4			4	6	1				5
Тема 2. Наукова картина світу	8	4				4	7					7
Тема 3. Наука і технічний прогрес	6	2				4	10					10

Тема 4. Класифікація наук	6	2				4	10					10
Тема 5. Інформація та її оцінка	2	2										
Тема 6. Типологія інформації і основні види видань. Пошук інформації	8	2	2			4	12					12
Разом за розділом 1	40	14	6			20	45	1				44
Розділ 2. Методологічні основи наукових досліджень та оформлення результатів досліджень												
Тема 7. Наукове дослідження – основна форма наукової роботи	2	2					2	2				
Тема 8. Елементи системи знань і наукової діяльності	4	2				2	6					6
Тема 9. Рівні методології	2	2										
Тема 10. Методи наукового пізнання. Методи емпіричного рівня дослідження	4	2				2	7	1				6
Тема 11. Методи емпіричного і теоретичного рівнів дослідження	19	4	6			9	14					14
Тема 12. Методи теоретичного дослідження	4	2				2	3					3
Тема 13. Оформлення наукових робіт	15	4	4			7	11					11
Разом за розділом 2	50	16	10			22	45	3				42
Усього годин	90	32	16			42	90	4				86

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Семінар: Внесок вчених у розвиток науки: Фалес, Демокрит, Аристотель, Ібн Сіна. Ібн Рушд, Біруні, Н. Коперник, Г. Галілей, Дж. Бруно, Ф. Бекон	4
2	Тема 6. Типологія інформації і основні види видань та пошук інформації	2
3	Тема 11. Пр. зан.: Розрахунок індексу Бойса	2
4	Тема 11. Пр. зан.: Розрахунок коефіцієнта кореляції	2
5	Тема 11. Пр. зан.: Розрахунок індексу концентрації	2
6	Тема 13. Пр. зан.: Написання рецензії	2
7	Тема 13. Захист реферату	2
Разом		16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Загальні відомості про науку Підготовка доповідей про внесок вчених у розвиток науки: Фалес, Демокрит, Аристотель, Ібн Сіна. Ібн Рушд, Біруні, Н. Коперник, Г. Галілей, Дж. Бруно, Ф. Бекон	4	5
	Тема 2. Наукова картина світу Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо сучасних теорій і концепцій наукової картини світу.	4	7
2	Тема 3. Наука і технічний прогрес Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо інноваційного та технологічного бізнесу. На основі вивчення додаткової літератури привести приклади.	4	10
3	Тема 4. Класифікація наук Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо сучасних класифікацій наук. Оволодіти уміннями визначити основні класифікації наук. Розглянути особливості визначення УДК.	4	10
4	Тема 6. Типологія інформації і основні види видань. Пошук інформації Робота з навчальною і довідниковою літературою. Знайомство з системою каталогів у бібліотеці ХНУ.	4	12
5	Тема 8. Елементи системи знань і наукової діяльності Вивчати та оволодіти умінням користуватися елементами системи знань і наукової діяльності. Підготовка до диктанту по термінам.	2	6
6	Теми 10, 11, 12. Методи дослідження Методи емпіричного рівня дослідження. Методи емпіричного і теоретичного рівнів дослідження. Методи теоретичного дослідження. Розглянути основні методи, які можна застосовувати в дослідженнях по спеціальності. Підготовка до контрольної роботи.	13	23
7	Тема 13. Оформлення наукових робіт Оволодіти умінням оформлення наукових робіт, підготувати реферати, рецензії та відгуки на контрольні роботи за заданою тематикою. Підготувати реферат. Підготувати короткі повідомлення до захисту реферату; тези, доповіді на конференцію (наукову статтю). Оволодіти умінням використовувати правила оформлення наукових робіт (оформлення тексту, оформлення списку літератури, ілюстрацій, таблиць, формул та ін.). Написання відгуку та рецензії на наукову роботу.	7	13
	Разом	42	86

6. Індивідуальне завдання (не передбачено навчальним планом)

7. Методи навчання

Методи навчання – це засоби взаємопов'язаної діяльності викладача і студента, спрямованої на вирішення завдань навчання, спрямованих на оволодіння досліджуванним матеріалом.

Застосовуються такі методи:

- **Лекція.** Як метод навчання має інформаційний характер, чіткий план. Структура лекції підпорядковується логіці предмета, вона не тільки стимулює конкретно-образне мислення, а й активізує логічне мислення студентів, послідовно з'ясовує всі пункти плану.
- **Семінари.** Студенти відповідають на питання, поставлені викладачем.
- **Пояснення.** Доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил, природничо-математичних законів та явищ. Викладач висуває певну тезу і подає систему її обґрунтування. Метод пояснення застосовується як на лекціях, так і під час практичних, консультацій тощо.
- **Бесіда.** Це розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи запитань, заздалегідь визначених, які підводять студентів до активного засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірностей. Запитання до бесіди мають сприяти цілісному сприйняттю, дає їй учасникам можливість самостійно знаходити можливі відповіді на проблемні питання. Бесіди застосовуються на лекціях, практичних, семінарських заняттях.
- **Ілюстрація.** Показ ілюстрованих посібників (портретів учених, плакатів, карт, таблиць, малюнків тощо), презентація лекції. Ілюстрація передбачає показ матеріалів у статичному вигляді.
- **Демонстрація.** Передбачає показ матеріалів у динаміці: навчальне телебачення, відеопрограми чи кінофрагменти та ін..
- **Практична робота.** Передбачає застосування знань у ситуаціях, наближених до майбутньої професійної діяльності. Упродовж цієї роботи треба зібрати необхідні статистичні дані, зробити розрахунки, визначити ознаки та властивості предметів або явищ, зробити висновки.
- **Графічні роботи.** У них знання знаходять відображення в кресленнях, графіках, діаграмах, гістограмах, таблицях.
- **Самостійна робота з книгою.** Сутність цього методу полягає в організації самостійної роботи студентів над друкованим текстом. Це самостійне вивчення за підручниками, посібниками та іншими джерелами тем і розділів, визначених викладачем для самостійного опанування. Ця робота вимагає певних записів:
  - реферування – виклад якогось питання згідно з одним або кількома джерелами з обґрунтуванням власних міркувань;
  - складання анотації прочитаного – подання стислої характеристики змісту книги, статті тощо;
  - рецензування – складання критичного відгуку про матеріал, що самостійно вивчався.

- **Навчальні диспути (дискусії).** Базуються на обміні думками між студентами, викладачами та студентами. Ці методи сприяють формуванню вмінь мислити самостійно, виражено аргументувати свої думки та поважно ставитися до думок інших. Наукова суперечка викликає особливий інтерес до навчання.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення контрольної роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Методи контролю забезпечують перевірку ступеня досягнення кінцевих і конкретних цілей вивчення дисципліни. Призначені для кількісного і якісного оцінювання досягнутого при вивченні дисципліни рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних та громадянських якостей.

При вивченні дисципліни «Основи наукових досліджень» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення оцінки, при проведенні заліку і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння тем розділів (проміжний контроль) – на практичних та семінарських підсумкових заняттях та виконанням реферату з дисципліни «Основи наукових досліджень» присвячене вивченню окремих питань з курсу.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;

- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань;
- виконання контрольної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, контрольної роботи.

Критерії оцінювання виступів на семінарських та практичних заняттях в чотирибальній шкалі оцінок наступні.

Оцінка 5 балів (відмінно) ставиться за наступних умов:

- послідовний, повний, зв'язний, обґрунтований виклад питання з вірними прикладами;
- глибоке розуміння і орієнтація в явищах і процесах, що вивчаються;
- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.

Оцінка 4 бали (добре) ставиться за наступних умов:

- студент дає правильний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання викладача відповідає лише з незначною допомогою викладача чи студентів;
- при правильному в цілому викладі матеріалу студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача;
- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка 2-3 бали (задовільно) ставиться за наступних умов:

- студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача;
- нечіткі відповіді на запитання дає з затримкою;
- без допомоги викладача не в змозі вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;
- допускає грубі помилки і частково виправляє їх тільки після вказівки викладача;
- виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;
- викладає матеріал недостатньо послідовно і зв'язано.

Знання студента, що оцінюються на 3, повинні бути достатніми для подальшого вивчення дисципліни.

Оцінка 1 бал (незадовільно) ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;
- виявляє повне незнання навчального матеріалу, відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточними контролем, дорівнює 60 балів.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих модулів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Основи наукових досліджень».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Поточний контроль здійснюється під час під час проведення практичних та семінарських занять, контрольної роботи. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань – 60.

Підсумковий контроль під час проведення заліку дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Основи наукових досліджень».

Залікова робота – 40 балів. Структура залікової роботи: 3 питання (15+15+10 балів). Час виконання – 40 хвилин.

Підсумковий контроль під час проведення заліку дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Основи наукових досліджень». Структура залікової роботи: тести – 40 балів (40 тестових завдань х 1,0 бал). Час виконання – 15 хвилин.

У разі використання заборонених джерел студент залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота		Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1	Розділ 2			
T1, T2, ...T6	T7, T8.....T13	60	40	100
30 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях – 5 балів, диктант – 5 балів; поточна контрольна робота – 20 балів)	30 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях – 5 балів; виконання практичних робіт – 15 балів, реферат – 10 балів).			

T1, T2 ... T13 – теми розділів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
50 – 100	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

- Бейлін М. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Харків : ХДАФК, 2012. – 184 с.

2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
3. Гальченко, С. І., Силка О. З. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.cdu.edu.ua/id/eprint/483>
4. Ковальчук В. В. Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: навч. посібник. 5-е вид. – К.: Професіонал, 2008. – 240 с.
5. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
6. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень Навч. посібник 2-ге вид., доп. і перероб., К. : Алерта, 2019. 492 с.
7. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
8. Основы научных исследований : учебник / А. Я. Черныш, Е. Г. Анисимов, Н. П. Багмет, И. В. Глазунова, Т. Д. Михайленко. М. : Изд-во Российской таможенной академии, 2011.
9. Пилипчук М. І., Григор'єв А. С., Шостак В. В. Основи наукових досліджень: підручник. К. : Знання, 2007. 270 с.
10. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2003. – 240 с.
- 11.
12. Юрченко С. А. Основы научных исследований: учебное пособие. Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина. 2006. 136 с.
13. Юрченко С.О. Юрченко О.Є. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна. 2017. 204 с.
14. International Tourism Highlights 2019 Edition. URL: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2019.pdf
15. International Tourism Highlights 2020 Edition. URL: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2020.pdf
16. Iurchenko O., Iurchenko S. Modern trends of tourism development in Ukraine. Сборник статей Международной конференции «ИнтерКарто. ИнтерГИС» 26, 2020. Р. 435-450.

Допоміжна література

1. Аканов Б. А., Карамзин Н. А., Основы научных исследований. – Алма-Ата: Мектеп. 1989. 133 с.
2. Данченко Т. А. Изучение информационного обеспечения научных исследований. Некоторые вопросы методики // Информационное обеспечение научных исследований. Сб. научных трудов. – Л. : БАН, 1990. – С. 39 – 49.
3. Лудченко А. А. Лудченко Я. А., Примак Т. А. Основы научных исследований : учебное пос. Под ред. А. А. Лудченко. К. : О-во «Знання», КОО, 2001. – 114 с.
4. Наринян А. Р., Поздеев В. А. Основы научных исследований: уч. пособие. К. : Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 110 с.

6. Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для вищих педагогічних закладів освіти. К. : РНЦ ДІНІТ, 2000. – 259 с.

6. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика та методика науко-дослідницької діяльності : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт держстату України. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційні статистичні щорічники України «Статистичний щорічник України», «Україна в цифрах» та «Статистичний бюллетень».
3. Сайт The world factbook. – URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1584>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти **залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Основи наукових досліджень», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=454>